

STOKASTIKAN PERUSTEET Harjoitus 1

1.1 (a) $P(\emptyset) = 0$:

$\Omega \cap \emptyset = \emptyset$, joten $P(\Omega) = P(\Omega \cup \emptyset) \stackrel{1.8(ii)}{=} P(\Omega) + P(\emptyset)$.
Siten $P(\emptyset) = P(\Omega) - P(\Omega) = 0$

(b) $P(A^c) = 1 - P(A)$:

$A^c \cup A = \Omega$ ja $A^c \cap A = \emptyset$, joten
 $1 = P(\Omega) = P(A^c \cup A) = P(A^c) + P(A)$ ja edelleen
 $P(A^c) = 1 - P(A)$

(c) $P(A \cup B) = P(A) + P(B) - P(A \cap B)$:

$B = (A \cap B) \cup (A^c \cap B)$, $(A \cap B) \cap (A^c \cap B) = \emptyset$

$A \cup B = A \cup (A^c \cap B)$, $A \cap (A^c \cap B) = \emptyset$

$\Rightarrow \begin{cases} P(A \cup B) = P(A) + P(A^c \cap B) \\ P(B) = P(A \cap B) + P(A^c \cap B) \end{cases}$

$\Rightarrow P(A \cup B) = P(A) + P(B) - P(A \cap B)$

(d) $0 \leq P(A) \leq 1$

$P(A) \geq 0$ aina.

$0 \leq P(A^c) = 1 - P(A) \Rightarrow P(A) \leq 1$

(e) $A \subset B \Rightarrow P(A) \leq P(B)$:

$P(B) = P(A \cap B) + P(A^c \cap B) \stackrel{A \subset B}{=} P(A) + \underbrace{P(A^c \cap B)}_{\geq 0} \geq P(A)$

(f) $P(B \setminus A) = P(B) - P(A \cap B)$

$B = (B \setminus A) \cup (A \cap B)$, $(B \setminus A) \cap (A \cap B) = \emptyset$

$\Rightarrow P(B) = P(B \setminus A) + P(A \cap B) \Rightarrow P(B \setminus A) = P(B) - P(A \cap B)$

1.2 (a) $\Omega = \{1, 2, 3, \dots\}$ $p \in (0, 1]$, $P(\omega) = (1-p)^{\omega-1} p$

(i) $P(\omega) = \underbrace{(1-p)^{\omega-1}}_{\geq 0} \underbrace{p}_{\geq 0} \geq 0$

(ii) $\sum_{\omega=1}^{\infty} P(\omega) = \sum_{\omega=1}^{\infty} (1-p)^{\omega-1} p = p \sum_{k=0}^{\infty} (1-p)^k \stackrel{\text{geon summa}}{=} p \frac{1}{1-(1-p)} = \frac{p}{p} = 1$

(b) $\Omega = \{0, 1, 2, \dots\}$, $\lambda > 0$, $P(\omega) = e^{-\lambda} \frac{\lambda^\omega}{\omega!}$

(i) $P(\omega) = e^{-\lambda} \frac{\lambda^\omega}{\omega!} \geq 0$

(ii) $\sum_{\omega=0}^{\infty} e^{-\lambda} \frac{\lambda^\omega}{\omega!} = e^{-\lambda} \sum_{\omega=0}^{\infty} \frac{\lambda^\omega}{\omega!} = e^{-\lambda} e^\lambda = 1$

(c) $\Omega = \{\omega_1, \dots, \omega_N\}$, $N \in \mathbb{N}$, $P(\omega) = \frac{1}{|\Omega|} \geq 0$

$\sum_{i=1}^N P(\omega) = \sum_{i=1}^N \frac{1}{|\Omega|} = N \cdot \frac{1}{N} = 1$

GEOM sarjain summa $\sum_{k=0}^{\infty} ar^k = \frac{a}{1-r}$ $\begin{matrix} a=p \\ r=1-p \end{matrix}$
 $f(x) = \sum_{k=0}^{\infty} \frac{f^{(k)}(0)}{k!} x^k \Rightarrow e^\lambda = \sum_{k=0}^{\infty} \frac{\lambda^k e^0}{k!} \lambda^k = \sum_{k=0}^{\infty} \frac{\lambda^k}{k!}$

1.3. Olk μ_i tasajakauma joukossa S_i , $i \in \{1, 2\}$, eli

$$\mu_i(s_i) = \frac{1}{|S_i|} \text{ kaikilla } s_i \in S_i, \quad i \in \{1, 2\}.$$

Jakauma $\mu = \mu_1 \times \mu_2$ on määritelty joukossa $S = S_1 \times S_2$, jossa on $|S| = |S_1| |S_2|$ alkioita, ja se on määritelty kaavalla

$$\mu(s) = (\mu_1 \times \mu_2)(s) = \mu_1(s_1) \mu_2(s_2) = \frac{1}{|S_1|} \frac{1}{|S_2|} = \frac{1}{|S|}.$$

Siten μ on tasajakauma joukossa S .

Numeroituvasti äärettömässä joukossa ei voi määrittää tasajakaumaa sillä äärettömän monen yhtä suuren todennäköisyyden summa voi olla ainostaan 0 tai ∞ , mutta ei 1.

1.4 Olk $A_1, \dots, A_k \in \Omega = \{\omega_1, \dots, \omega_n\}$.

(a) Tarkastellaan joukkoa $B_1, \dots, B_k$, missä

$$B_i = A_j \setminus \bigcup_{j \neq i} A_j \subset A_i \text{ Silloin } B_i \cap B_j = \emptyset \text{ kaikilla } i \neq j$$

$$\text{ja } \bigcup_{i=1}^k B_i = \bigcup_{i=1}^k A_i. \quad \begin{matrix} B_i \subset A_i \\ \leq P(A_i) \end{matrix}$$

$$\text{Ny} \quad P\left(\bigcup_{i=1}^k A_i\right) = P\left(\bigcup_{i=1}^k B_i\right) = \sum_{i=1}^k P(B_i) \leq \sum_{i=1}^k P(A_i) \quad \square$$

(b) Olk $\Omega = \{1, \dots, 100\}$, $A_1 = \{1, 2\}$, $A_2 = \{5\}$. ja $P(\omega) = \frac{1}{100} \forall \omega$

$$\frac{3}{100} = P\left(\bigcup_{i=1}^2 A_i\right) = \frac{3}{100} = P(A_1) + P(A_2)$$

(c) olk $A_1 = \{1, 2\}$, $A_2 = \{2, 3\}$

$$P\left(\bigcup_{i=1}^2 A_i\right) = \frac{3}{100} \neq \frac{4}{100} = P(A_1) + P(A_2)$$

1.5 $P(A) > 0$, $P(B) > 0$

$$\begin{aligned} P(A|B) &= \frac{P(A \cap B)}{P(B)} = \frac{P(A)}{P(B)} \frac{P(B)}{P(A)} \frac{P(A \cap B)}{P(B)} \\ &= \frac{P(A)}{P(B)} \frac{P(A \cap B)}{P(A)} = \frac{P(A) P(B|A)}{P(B)} \end{aligned}$$

1.6 $S_1 = \{-150, 0, 75\}$, $S_2 = \{-200, 0, 100\}$

$$\mu_1(s_1) = \frac{1}{3} \quad s_1 \in S_1, \quad \mu_2(s_2) = \frac{1}{3} \quad s_2 \in S_2$$

$$S = S_1 \times S_2, \quad \mu = \mu_1 \times \mu_2 \Rightarrow \mu(s) = \frac{1}{9} \quad \forall s \in S$$

Jos kahosen tahaisinmaksut eivät riipu toisistaan, niin tuottotajakauma P on tasajakauma joukossa

$$T = \{-350, -200, -150, -125, -50, 0, 75, 100, 175\}$$

Voitolle jäämisen todennäköisyys on siis $\frac{3}{9} = \frac{1}{3}$ ja tappion tn. on $\frac{5}{9}$.